WIKIPEDIA

Jezik

Za druga značenja, pogledajte Jezik (čvor).

	Ovaj članak ili neki od njegovih odlomaka nije dovoljno potkrijepljen izvorima (literatura, veb-sajtovi ili drugi izvori). Ako se pravilno ne potkrijepe pouzdanim izvorima, sporne rečenice i navodi mogli bi biti izbrisani. Pomozite Wikipediji tako što ćete navesti validne izvore putem referenci te nakon toga možete ukloniti ovaj šablon.
	Ovaj članak nije preveden ili je djelimično preveden. Ako smatrate da ste ga sposobni prevesti, kliknite na "**Uredi** (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jezik&action=edit)" i prevedite ga vodeći računa o enciklopedijskom stilu pisanja i pravopisu bosanskog jezika.
	Ovom članku potrebna je jezička standardizacija, preuređivanje ili reorganizacija. Pogledajte kako poboljšati članak, kliknite na link **uredi (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jezik&action=edit)** i doradite članak vodeći računa o standardima Wikipedije.

Jezik je sistem gestikulacije, gramatike, znakova, glasova, simbola, ili riječi, koji se koristi za prikaz i razmjenu koncepata (tj., za komunikaciju), ideja, značenja i misli.

Proučavanje jezika kao koda se zove lingvistika, koju je kao akademsku disciplinu u tom obliku uveo Ferdinand de Saussure.

Sadržaj

Uvod

Na svijetu se govori od 5.000 do 7.000 jezika. Nema usaglašenog mišljenja stručnjaka o tačnom broju jezika, jer danas još nema egzaktne definicije što razlikuje dva jezika, naime ponekad su dijalekti jednog jezika sličniji nekom drugom jeziku (neki njemački dijalekti i holandski), nego dijalektima svog nativnog jezika. Postoje brojni prirodni jezici, kao što je bosanski jezik, ali i umjetni, kao što su esperanto ili slovio.

Nauka koja se bavi proučavanjem jezika zove se jezikoslovlje.

Nauka koja se bavi proučavanjem jezičkih pojava, kako gramatičkih tako i književnih, zove se filologija.

Podjela jezika

Jezici se dijele po više kriterija, koji se mogu grupirati u tri skupine:

- po srodnosti jezika (*genetski* kriterij)
- po gramatičkim svojstvima (*tipološke* podjele)
- po zajedničkim karateristikama koje dijele jezici koji su zemljopisno blizu (*arealne* podjele).

Podjela jezika nije do kraja istraženo područje, i ne postoji općenito slaganje među naučnicima oko mnogih pitanja.

Podjela po srodnosti

Genetska podjela odnosi se na to da se međusobno srodni jezici grupiraju zajedno. Npr. bosanski, slovenski i češki grupiraju se u slavenske jezike. Slavenski jezici dalje se grupiraju u indoevropske jezike. Postoje mnoge druge *jezičke porodice*. Ova je podjela hijerarhijska, i podsjeća na taksonomiju u biologiji. Neki jezici čine porodicu za sebe, tj. ne mogu se povezati ni s jednim drugim poznatim jezikom, npr. baskijski jezik; takvi se nazivaju **izoliranim jezicima**.

Jezici se mogu podijeliti i na živuće i izumrle.

Tipološke podjele

Jedna tradicionalna podjela jest po složenosti i promjenjivosti riječi:

- izolativni jezici (npr. kineski jezik) u kojima su riječi nepromjenjive i sastoje se od jednog morfema;
- aglutinativni jezici (npr. turski jezik) u kojima su riječi tvore donekle pravilnim sljepljivanjem riječi i čestica;
- flektivni jezici (npr. hrvatski jezik), gdje se riječi kompleksno mijenjaju u različitim gramatičkim oblicima.

Jezici se mogu podijeliti i na jezike u kojima je upotreba ličnih zamjenica obavezna (npr. engleski jezik) i one u kojima se obično izostavljaju (npr. bosanski).

Sljedeća je podjela moguća po odnosu prema ulogama u rečenici:

- neki jezici jednako gramatički označavaju (mjestom u rečenici, padežom i sl.) subjekt prelaznog i neprelaznog glagola, a drugačije objekt prelaznog glagola (takvi se nazivaju *nominativno-akuzativni*, npr. bosanski)
- drugi jezici jednako označavaju objekt prelaznog glagola i subjekt neprelaznog, dok posebno stoji subjekt prelaznog glagola (*ergativni jezici*, npr. baskijski jezik)
- postoje i jezici koji kombiniraju ova dva pristupa, za različite glagole (*aktivno-stativni* jezici) ili za različita vremena (tipično, prošlo vrijeme ima ergativne osobine; tzv. *podijeljena ergativnost*)

Jezici se mogu dijeliti i po redoslijedu riječi u rečenici. Tako u hrvatskom imamo uobičajen redoslijed subjekt-glagol-objekt (skraćeno SVO, eng. *verb* "glagol"), dok je npr. u latinskom uobičajen redoslijed subjekt-objekt-glagol (SOV).

Usporedbu jezika bitno otežava što u svim jezicima ne postoje iste kategorije: nemaju svi jezici iste glasove, neki jezici imaju padeže, a neki ne; svi jezici nemaju iste vrste riječi (npr. ponegdje nema pridjeva kao posebne vrste, mnogi jezici nemaju članove). Te se pojave također uzimaju kao kriterij podjele, od kojih je možda najvažnija podjela u vezi s imenskim klasama:

- neki jezici dijele imenice na 2, 3, pa i mnogo više skupina, nazvanih *klasama* ili *rodovima* gdje se imenice u različitim klasama različito ponašaju (npr. hrvatski i njemački)
- drugi jezici jednako tretiraju sve imenice (npr. mađarski i turski jezik)

Treba spomenuti da se jezici po novijim teorijama dijele i na *one koji označavaju glavu* i *one koji označavaju zavisni dio*. Naime ako želimo imenici *kuća* dodati oznaku da pripada *čovjeku*, to se u brojnim jezicima može napraviti tako da se riječi stave jedna pored druge i jedna se promijeni. Po tome koja se mijenja, možemo podijeliti jezike na spomenute dvije skupine:

- u bosanskom se mijenja ("označava") *čovjek* ("zavisni dio"): *čovjek* + *kuća* = *čovjekova kuća*
- u mađarskom se mijenja ("označava") *kuća* ("glava"): *ember* "čovjek" + *ház* "kuća" = *az ember háza*

Arealne podjele

Mnogi jezici koji su se razvijali u bliskom kontaktu (npr. jezici Balkana, jezici Zapadne Evrope) dijele neka zajednička svojstva, pa se jezici mogu i grupisati na taj način, u tzv. *jezičke saveze*. Npr. karakteristično je za jezike Balkana da se buduće vrijeme tvori korištenjem pomoćnog glagola *htjeti* (standardni bos. *ću* u npr. *gledat ću*; međutim, kajkavsko narječje ne spada u balkanski jezički savez, jer u tvorbi futura koristi pomoćni glagol *biti*).

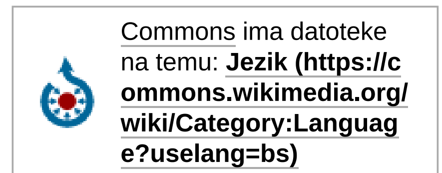
Zanimljivosti

- Najrasprostranjeniji je jezik sjevernokineski, ogranak kineskog.
- Smatra se da engleski jezik ima najopsežniji rječnik. Sadrži 490 000 riječi, kojima se dodaje 300 000 međunarodnih stručnih izraza. Ali, prosječni engleski govornik rijetko koristi više od 60 000 riječi.
- Stručnjaci smatraju da je najteže naučiti jezik andiljangwa, koji ima najviše nepravilnih oblika.
- Složen je i jezik Chippewa, koji ima oko 6 000 raznih glagolskih oblika.
- Tabarasanski jezik, koji se govori u Dagestanu u Rusiji, ima čak 35 padeža.
- Khmerski jezik ima najviše glasova: 74.
- Najmanje glasova ima jezik rotokas, koji se govori na jednom otoku u južnome Tihom okeanu: samo 11 (a, b, e, g, i, k, o, p, r, t, u).
- Mnoge se skupine ili profesije služe neknjiževnim oblicima koji se nazivaju slang: profa (profesor), štos (podvala), fuš (nadriobrt)
- Poseban je oblik slanga šatrovački govor: čaga (ples), lova ili kinta (novac), kužiti (shvatiti ili vidjeti).
- Svi slavenski jezici imaju stotinjak riječi kojima se sličnost otkriva na prvi pogled: voda, zemlja, snijeg, polje...

Također pogledajte

- Spisak jezika po grupama
- Mladogramatičari

Vanjski linkovi

Commons ima datoteke na temu: **Jezik (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Language?uselang=bs)**

- https://web.archive.org/web/20160420225029/http://www.utexas.edu/cola/centers/lrc/ielex/PokornyMaster-X.html

Nedovršeni članak ***Jezik*** koji govori o **lingvistici** treba dopuniti. Dopunite ga (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=Jezik&action=edit) prema pravilima Wikipedije.